C/2026/5419

16.10.2026.

PREPORUKA VIJEĆA

od 9. listopada 2026.

kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju)

(C/2026/5419)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 26.,

uzimajući u obzir preporuku Europske Komisije,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2024/1263, izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97 ([2]) i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU ([3]) glavni su elementi okvira gospodarskog upravljanja EU-a. Cilj je tog okvira promicanje zdravih i održivih javnih financija te održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Okvir je usmjeren na srednjoročno razdoblje te se njime potiče odgovornost na nacionalnoj razini, zajedno s djelotvornijim i koherentnijim izvršenjem propisa.

(2) Maksimalne stope rasta neto rashoda kako su utvrđene u preporuci Vijeća u skladu s člankom 17. stavkom 1., člankom 19. ili člankom 20. Uredbe (EU) 2024/1263 jedina su operativna referentna vrijednost za godišnji fiskalni nadzor svake države članice i okosnica su okvira gospodarskog upravljanja. Maksimalnim stopama rasta neto rashoda kako su utvrđene u toj preporuci Vijeća uvodi se proračunsko ograničenje tijekom četiri ili pet godina, koje se temelji na razdoblju prilagodbe od četiri godine koje se može dodatno produljiti za najviše tri godine.

(3) Okvir pruža fleksibilnost u primjeni pravila u slučaju iznimnih okolnosti koje su izvan kontrole država članica i koje imaju goleme posljedice za javne financije, u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) 2024/1263 („nacionalne klauzule o odstupanju”). U tom slučaju, na zahtjev države članice i na preporuku Komisije utemeljenu na njezinoj analizi Vijeće može, u roku od četiri tjedna od preporuke Komisije, donijeti preporuku kojom se državi članici dopušta odstupanje od njezinih maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće ako i. iznimne okolnosti koje su izvan kontrole te države članice ii. ostave goleme posljedice na njezine javne financije i iii. pod uvjetom da se takvim odstupanjem ne ugrozi srednjoročna fiskalna održivost. Vijeće treba odrediti rok za takvo odstupanje.

(4) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu ([4]), a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025.

([1]) SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, (SL L 209, 2.8.1997, str. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30).
([3]) Direktiva Vijeća 2011/85/EU od 8. studenoga 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 306, 23.11.2011., str. 41., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30).
([4]) Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C (2025) 2000 final.

(5) Na zahtjev Grčke Vijeće je 8. srpnja 2025. na preporuku Komisije donijelo Preporuku kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda za povećanja rashoda za obranu ([5]). Cilj je te fleksibilnosti olakšati prelazak na više razine potrošnje za obranu, pod uvjetom da se time ne ugrozi fiskalna održivost u srednjoročnom razdoblju.

(6) U svojoj komunikaciji od 3. lipnja 2026. Komisija je najavila da bi se područje primjene nacionalne klauzule o odstupanju moglo proširiti kako bi se uzele u obzir mjere o kojima su države članice odlučile nakon 28. veljače 2026., kojima se jača strukturna otpornost europskog energetskog sustava i ubrzava napuštanje fosilnih goriva (dalje u tekstu „mjere energetske sigurnosti") ([6]). Komisija je 18. kolovoza 2026. objavila Obavijest s dodatnim smjernicama za države članice o području primjene i koncipiranju dodatne fleksibilnosti za mjere energetske sigurnosti ([7]). Kako se ne bi ugrozila fiskalna održivost i kako bi se ograničilo potrebno povećanje fiskalne prilagodbe u narednim razdobljima, postojeća gornja granica od 1,5 % BDP-a ostaje nepromijenjena i primjenjuje se na obrambenu i energetsku fleksibilnost. Nadalje, fleksibilnost odobrena za mjere energetske sigurnosti ne bi trebala premašiti 0,3 % BDP-a godišnje, dok kumulativna fleksibilnost do kraja 2028. ne bi trebala premašiti 0,6 % BDP-a.

(7) Grčka je 6. kolovoza 2026. Vijeću i Komisiji podnijela zahtjev za produljenje primjene nacionalne klauzule o odstupanju kako bi se uključile dodatne mjere za povećanje energetske sigurnosti. Grčka u svojem zahtjevu ističe posljedice vojnog djelovanja u Perzijskom zaljevu, koje ugrožava dugoročnu energetsku sigurnost Europe. Ta je situacija iznimna okolnost izvan kontrole države članice i zahtijeva znatno povećanje državne potrošnje kako bi se smanjila ovisnost o uvezenim fosilnim gorivima i ranjivosti povezane s njima te time doprinijelo energetskoj sigurnosti.

(8) Grčka je u svojem zahtjevu predstavila početni popis planiranih mjera energetske sigurnosti koje financira država s izravnim proračunskim učinkom, o kojima je odluka donesena nakon 28. veljače 2026., a čiji je cilj smanjenje ovisnosti o uvezenim fosilnim gorivima i jačanje sigurnosti Europe. Predviđenim mjerama podupiru se ulaganja u npr. fotonaponske ploče, skladištenje čiste energije, toplinske crpke i grijače vode, energetsku obnovu javnih zgrada i infrastrukture te poboljšanja željezničkog sustava. Na temelju preliminarne procjene te predviđene mjere mogle bi biti obuhvaćene područjem primjene fleksibilnosti za energetsku sigurnost. Tom početnom procjenom ne dovode se u pitanje buduće procjene prihvatljivosti koje treba provesti Komisija. Mjere bi trebale biti ciljane i troškovno učinkovite te osmišljene tako da se njima maksimalno poveća učinak u smislu njihova doprinosa dekarbonizaciji i/ili uštedi energije. Prema potrebi trebat će uzeti u obzir i povezane infrastrukturne potrebe, posebno novi ili poboljšani kapacitet mreže.

(9) Komisija će u okviru svojeg redovitog fiskalnog nadzora provesti procjenu prihvatljivosti u smislu opsega, dodatnosti i usmjerenosti/troškovne učinkovitosti konkretnih mjera te njihova proračunskog učinka, posebno kako bi se utvrdila fleksibilnost mjera energetske sigurnosti koju bi trebalo uzeti u obzir pri utvrđivanju kontrolnog računa za Grčku i procjeni usklađenosti s preporučenim maksimalnim stopama rasta neto rashoda.

(10) U tu bi svrhu Grčka dvaput godišnje trebala Komisiji dostaviti popis konkretnih mjera energetske sigurnosti koje smatra prihvatljivima za fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju te dostaviti dokaze o njihovoj prihvatljivosti i učinku na proračun. To redovito izvješćivanje o energetskim mjerama bit će dio dvogodišnjeg postupka fiskalnog nadzora. Proljetno izvješćivanje trebalo bi obuhvatiti mjere i njihove proračunske troškove za prethodnu godinu te njihova predviđanja za tekuću godinu, dok bi jesensko izvješćivanje trebalo obuhvatiti mjere za tekuću godinu, kao i mjere za sljedeću godinu koje su donesene ili vjerodostojno i dovoljno detaljno najavljene. To će Komisiji omogućiti da u svojem fiskalnom nadzoru uzme u obzir konkretne mjere za poboljšanje energetske sigurnosti, u okviru maksimalnih godišnjih i kumulativnih gornjih granica od 0,3 odnosno 0,6 % BDP-a.

([5]) Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju), (SL C, C/2025/3965, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([6]) Komunikacija Komisije Europski semestar 2026. – Proljetni paket, (COM(2026) 200 final).

([7]) Obavijest Komisije – Smjernice za države članice o proširenju područja primjene nacionalne klauzule o odstupanju za energetsku sigurnost, (SL C, C/2026/4514, 18.8.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/4514/oj).

(11) Ovom se Preporukom zamjenjuje Preporuka C/2025/3965 ([8]).

(12) Ovom Preporukom ne mijenjaju se definicije državnog deficita, duga i neto rashoda, kao ni povezanih koncepata. Podatke na temelju tih koncepata Grčka treba prikupiti i navesti u skladu s Uredbom (EU) 2024/1263, Uredbom Vijeća (EZ) br. 479/2009 ([9]) i Uredbom br. 549/2013 ([10]).

OVIME PREPORUČUJE:

1. Do 2028. Grčkoj se dopušta odstupanje od i premašivanje maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako su utvrđene u Preporuci C/2025/661 ([11]) u mjeri u kojoj neto rashodi koji premašuju te maksimalne stope rasta ne iznose više od

   i. zbroja:

      (a) povećanja udjela rashoda za obranu u BDP-u od 2024. (referentna godina);

      (b) proračunski trošak prihvatljivih mjera kojima se povećava energetska sigurnost u razdoblju 2026. – 2028., ograničen na 0,3 % BDP-a godišnje i 0,6 % BDP-a u kumulativnom smislu u istom razdoblju;

   ii. pod uvjetom da ukupno odstupanje koje premašuje maksimalne stope rasta neto rashoda ne premašuje 1,5 posto BDP-a.

2. Nakon 2028. Grčka još može odstupiti od i premašiti maksimalne stope rasta neto rashoda kako su utvrđene Preporukom Vijeća u skladu s člankom 17., 19. ili 20. Uredbe (EU) 2024/1263 u mjeri u kojoj se neto rashodi koji premašuju te maksimalne stope rasta rashoda odnose na isporuke vojne opreme za koju je ugovor sklopljen prije kraja 2028. i ako su i dalje u okviru navedenog cjelokupnog ograničenja.

3. U skladu s člankom 22. stavkom 7. Uredbe (EU) 2024/1263, odstupanja od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće i koja su dopuštena ovom Preporukom neće se evidentirati kao dugovanja na kontrolnom računu Grčke.

4. Kako bi se osiguralo ispravno evidentiranje dodatnih rashoda, Grčka treba uključiti stvarne i planirane podatke o ukupnim rashodima za obranu (odjeljak 2. klasifikacije COFOG), uključujući ulaganja u obranu (odjeljak 2. P.51 klasifikacije COFOG), te svim rashodima koji se trebaju financirati zajmovima iz instrumenta SAFE koji nisu obuhvaćeni klasifikacijom COFOG-02:

   (a) za godine 2021. do godine T-1 (s tim da je godina T tekuća godina) u izvješćima Komisiji (Eurostatu) u skladu s Uredbom Vijeća (EU) br. 479/2009;

   (b) za godine od 2021. do godine T (tekuća godina) u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima i godišnjim izvješćima o napretku u skladu s člankom 11. stavkom 1., člankom 15. i člankom 21. stavkom 1. Uredbe (EU) 2024/1263;

   (c) za godine T (tekuća godina) i T + 1 u nacrtima proračunskih planova u skladu s Uredbom (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([12]).

([8]) Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju), (SL C, C/2025/3965, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([9]) Uredba Vijeća (EZ) br. 479/2009 od 25. svibnja 2009. o primjeni Protokola o postupku u slučaju prekomjernog deficita priloženog Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (SL L 145, 10.6.2009., str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/479/2014-09-01).

([10]) Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (SL L 174, 26.6.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/549/2025-09-01).

([11]) Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Grčke (SL C, C/2025/661, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([12]) Uredba (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o jačanju gospodarskog i proračunskog nadzora država članica europodručja koje su u poteškoćama ili kojima prijete ozbiljne poteškoće u odnosu na njihovu financijsku stabilnost (SL L 140, 27.5.2013., str. 1.).

5. Kako bi se osiguralo ispravno evidentiranje, Grčka za potrebe ove Preporuke u razdoblju 2026. – 2028. treba izvijestiti Komisiju o konkretnim mjerama za povećanje energetske sigurnosti. Pri izvješćivanju Komisiji o tim konkretnim mjerama trebalo bi poštovati predložak za izvješćivanje koji treba osigurati Komisija, uključujući informacije o stanju provedbe i dokaze o njihovoj prihvatljivosti, te bi ih trebalo kvantificirati na transparentan i razborit način. Izvješćivanje se provodi dvaput godišnje, u proljeće do 15. travnja i u jesen, u kontekstu nacrta proračunskih planova, do 15. listopada.

Ova je Preporuka upućena Helenskoj Republici.

Sastavljeno u Luxembourgu 9. listopada 2026.

Za Vijeće

Predsjednik

S. HARRIS